

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

**Onderwijsinspectie**

Hendrik Consciencegebouw  
Koning Albert II-laan 15  
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be  
www.onderwijsinspectie.be

---

**Verslag over de doorlichting van Muzarto, academie voor muziek, woord en dans te  
ESSEN**

---

Hoofdstructuur deeltijds kunstonderwijs

Instellingsnummer 49965

Instelling Muzarto, academie voor muziek, woord en dans

Directeur Sabine VERMEERSCH

Adres Kerkstraat 3 - 2910 ESSEN

Telefoon 03-667.33.79

Fax 03-667.63.54

E-mail secretariaatessen@muzarto.be

Website www.muzarto.be

Bestuur van de instelling Gemeentebestuur van Essen

Adres Heuvelplein 23 - 2910 ESSEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 11-01-2016, 12-01-2016, 13-01-2016, 14-01-2016, 15-01-2016, 16-01-2016

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 16-01-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 19-05-2016

**Samenstelling inspectieteam**

Inspecteur-verslaggever Luc PONET

Teamleden Rieka HÉRIE

## INHOUDSTAFEL

|                                                                                                      |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| INLEIDING.....                                                                                       | 3  |
| 1 SAMENVATTING .....                                                                                 | 5  |
| 2 DOORLICHTINGSFOCUS .....                                                                           | 7  |
| 2.1 Opties/instrumenten in de doorlichtingsfocus .....                                               | 7  |
| 2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus .....                             | 7  |
| 3 RESPECTEERT DE ACADEMIE DE ONDERWIJSREGLEMENTERING? .....                                          | 8  |
| 3.1 Respecteert de academie de erkenningsvoorwaarden? .....                                          | 8  |
| 3.1.1 Voldoet de academie aan de onderwijsdoelstellingen? .....                                      | 8  |
| 3.1.1.1 Muziek: algemene muziektheorie, muziektheorie .....                                          | 8  |
| 3.1.1.2 Muziek: ensemble/jazz & lichte muziek .....                                                  | 9  |
| 3.1.1.3 Muziek: instrument orgel .....                                                               | 11 |
| 3.1.1.4 Muziek: instrument piano.....                                                                | 13 |
| 3.1.1.5 Muziek: instrument slagwerk .....                                                            | 15 |
| 3.1.1.6 Muziek: instrument viool.....                                                                | 17 |
| 3.1.1.7 Muziek: samenzang .....                                                                      | 19 |
| 3.1.1.8 Woordkunst: algemene verbale vorming .....                                                   | 21 |
| 3.1.1.9 Woordkunst: repertoirestudie woordkunst.....                                                 | 23 |
| 3.1.1.10 Woordkunst: toneel.....                                                                     | 24 |
| 3.1.1.11 Woordkunst: voordracht .....                                                                | 26 |
| 3.1.2 Voldoet de academie aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'? ..... | 27 |
| 4 BEWAAKT DE ACADEMIE DE EIGEN KWALITEIT? .....                                                      | 28 |
| 4.1 Leerbegeleiding.....                                                                             | 28 |
| 4.2 Evaluatiepraktijk .....                                                                          | 29 |
| 5 ALGEMEEN BELEID VAN DE ACADEMIE .....                                                              | 31 |
| 6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE ACADEMIE .....                                                          | 33 |
| 6.1 Wat doet de academie goed? .....                                                                 | 33 |
| 6.2 Wat kan de academie verbeteren? .....                                                            | 33 |
| 6.3 Wat moet de academie verbeteren? .....                                                           | 34 |
| 7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN .....                                                  | 35 |

## INLEIDING

### De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de academie

1. de onderwijsreglementering respecteert,
  2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
  3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de academie,
3. het algemeen beleid van de academie.

### Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele academie aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op [www.doorlichtingsverslagen.be](http://www.doorlichtingsverslagen.be).

### Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de academie een selectie van de onderwijsreglementering:
  - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen  
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal opties/instrumenten.  
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
    - ♦ het onderwijsaanbod
    - ♦ de uitrusting
    - ♦ de evaluatiepraktijk
    - ♦ de leerbegeleiding.
  - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de academie na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de academie voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
  - doelgerichtheid: welke doelen stelt de academie voorop?
  - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de academie om efficiënt en doelgericht te werken?
  - doeltreffendheid: bereikt de academie de doelen en gaat de academie dit na?
  - ontwikkeling: heeft de academie aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de academie aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

### **Het advies**

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de academie. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de academie of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de academie of van structuuronderdelen als de academie binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de academie of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de academie de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

### **Tot slot**

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de academie de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de academie het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de academie of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De academie mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

[www.onderwijsinspectie.be](http://www.onderwijsinspectie.be) en [www.doorlichtingsverslagen.be](http://www.doorlichtingsverslagen.be)

## 1 SAMENVATTING

De gemeente Essen is gelegen in één van de meest noordelijke punten van Vlaanderen in de provincie Antwerpen. Aangrenzende gemeenten zijn Roosendaal (NL) in het noorden, Woensdrecht (NL) in het westen, Zundert (NL) in het oosten en Kalmthout (B) in het zuiden. Essen heeft geen deelgemeenten. Slechts 12,33% van de gemeente is woongebied, 76,7% van de oppervlakte is onbebouwd. Op 1 januari 2014 telt Essen 18.256 inwoners.

De gemeentelijke academie voor Muziek en Woord heeft vanaf september 2015 een door de Vlaamse gemeenschap erkende studierichting Dans. Sedertdien is de officiële naam 'Muzarto, academie voor Muziek, Woord en Dans, Essen - Kalmthout'. Deze academie heeft één filiaal, nl. in Kalmthout. Naast twee vestigingsplaatsen in Essen zijn er ook vier vestigingsplaatsen in Kalmthout.

Door een verminderde instroom daalt het aantal leerlingen in de hoofdschool voor het derde jaar op rij. Deze verminderde instroom hangt sterk samen met de demografische cijfers en de geboortecijfers van de gemeente. Het aantal leerlingen afkomstig uit Kalmthout en Kapellen blijft min of meer stabiel. Opvallend is de verhoogde instroom van leerlingen uit gemeenten die verder weg liggen: Antwerpen, Asse, Brasschaat, Brecht, Herenthout, Ronse, Stabroek en Wuustwezel. Vele leerlingen stromen als vanzelfsprekend door naar het verenigingsleven in de regio of naar het hoger kunstonderwijs elders in Vlaanderen.

In de studierichting Muziek staan zeven vakken in de focus van deze doorlichting. In al deze vakken worden de leerplandoelstellingen bereikt. Het vak samenzang (lagere graad) mag gelden als een voorbeeld van goede praktijk. De vocale cultuur wordt er op een efficiënte, leerlinggerichte manier ontwikkeld en verfijnd. Bij het vak (algemene) muziektheorie (middelbare en hogere graad) worden de creativiteit, de muzikaal-theoretische kennis en de schrijfvaardigheid van de leerlingen bijgesteld. Hun composities getuigen van een goed vakmanschap; ze worden door collega-leerlingen of door leraars op creatieconcerten ten gehore gebracht. Bij de vakken slagwerk, orgel, piano en viool mag er dan al een grote wisselvalligheid zijn voor wat betreft de output, de gedrevenheid van goede kunstenaars-pedagogen geeft vertrouwen. Er wordt bewust maar ook gezond-kritisch nagedacht over de evolutie in het kunstonderwijs; de ontwikkeling van geactualiseerde en gepersonaliseerde jaarplannen, met duidelijke leerdoelen, gekoppeld aan een evaluatiepraktijk die rekening houdt met de te ontwikkelen kennis, vaardigheden en attitudes is volop aan de gang. Het vak ensemble/combo, in de optie jazz en lichte muziek, valt op door een sterke leerlinggerichtheid. Deze is afgestemd op de individuele kwaliteiten van elke leerling. Er wordt actief en constructief gewerkt aan een representatieve, goede artistieke identiteit voor zowel de optie als voor de leerling. In de studierichting Woord staan de vakken algemene verbale vorming, voordracht, toneel en repertoirestudie in de focus. In alle vakken worden de leerplandoelstellingen bereikt. In de algemene verbale vorming is er een grote dosis spreek- en spelplezier aanwezig. Er is veel oog voor de ontwikkeling van fantasie en verbeelding binnen het leerproces. Het vak voordracht wordt sinds dit jaar opnieuw in de hogere graad aangeboden. In alle klassen is vertelplezier aanwezig en wordt er gewerkt met goed materiaal, ook al kan de diversiteit van het aanbod uitgebreid worden. Het spelplezier is een vaste pijler in de toneelklassen. De verschillende speldomeinen komen aan bod en de parameters van de beweging nemen een belangrijke plaats in. De studierichting Dans staat niet in de focus. Deze podiumkunst is nog maar recent erkend en is dus volop in opbouw. In de aanloop naar de erkenning werd dit dossier reeds grondig bestudeerd en begeleid. De academie krijgt - na deliberatie - een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH). Ze draagt op een systematische wijze zorg voor de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de omgeving waarin ze onderwijs aanbiedt. Niet overal echter zijn de gebouwen of lokalen even geschikt. In Kalmthout bijvoorbeeld voldoen twee leslokalen niet: de refter waar algemene muzikale vorming en samenzang wordt gegeven en het lokaal waar slagwerk en ensemble (jazz en lichte muziek) wordt onderricht.

In hetzelfde filiaal moet ook in de oude pastorie de situatie op vlak van gebruikerscomfort en functionaliteit verbeteren ten behoeve van de gebruikers (leerlingen en leraars). De academie besteedt veel aandacht aan leerbegeleiding. De doelgerichte visie in functie van ondersteuning en oriëntatie voor alle leerlingentypes wordt erg gewaardeerd. Talentvolle leerlingen en leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (bijvoorbeeld Mozaïek) krijgen passende aandacht en ondersteuning. Voor de normaal begaafde leerlingen zijn er uiteraard ook ondersteunende initiatieven wanneer dat noodzakelijk is. Bijzonder getalenteerde leerlingen kunnen een gepersonaliseerd studietraject afleggen. De evaluatiepraktijk staat aan het begin van een ontwikkelingstraject. De meeste wettelijke bepalingen worden nageleefd, maar de uitbouw van een hedendaagse visie met daaraan gekoppeld de uitvoering ervan moet nog opgestart worden. De academie van Essen krijgt een gunstig advies over de ganse lijn: voor de studierichtingen Muziek en Woord en voor BVH.

## **2 DOORLICHTINGSFOCUS**

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande opties/instrumenten en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

### **2.1 Opties/instrumenten in de doorlichtingsfocus**

#### **Muziek**

- muziektheorie
- instrument orgel
- instrument piano
- instrument slagwerk
- instrument viool
- samenzang
- algemene muziektheorie
- ensemble/jazz & lichte muziek

#### **Woordkunst**

- algemene verbale vorming
- toneel
- voordracht
- repertoirestudie woordkunst

### **2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus**

#### **Onderwijs - Begeleiding**

- Leerbegeleiding

#### **Onderwijs - Evaluatie**

- Evaluatiepraktijk

### 3 RESPECTEERT DE ACADEMIE DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

#### 3.1 Respecteert de academie de erkenningsvoorwaarden?

##### 3.1.1 Voldoet de academie aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde opties/instrumenten het volgende op.

##### 3.1.1.1 Muziek: algemene muziektheorie, muziektheorie

###### Voldoet

De leerplandoelstellingen worden bereikt. De opleiding kent een mooie output, die helemaal voldoet aan de verwachtingen. De leerbegeleiding is afgestemd op de individuele vermogens van de leerlingen en de evaluaties zijn geloofwaardig en betrouwbaar.

**Outputgegevens** Met 17 leerlingen in de middelbare graad (dit is 5% van de leerlingen in de middelbare graad en 2, 40% van het totale leerlingenaantal in de studierichting Muziek) en 5 leerlingen in de hogere graad (2% van de hogere graad en 0,79% van het totale leerlingenaantal in de studierichting Muziek) worden de aantrekkingskracht en de relevantie van het vak (algemene) muziektheorie positief bevestigd. In de middelbare graad gaat het om 6 mannen en 11 vrouwen, allen ouder dan 15 jaar, in de hogere graad zijn dat 2 mannen en 3 vrouwen (referentiejaar 2014-2015). Vergeleken met de bezettingsgraad voor dit vak op Vlaams niveau - hoofdzakelijk kleine klassen, met slechts een beperkte doorstroom - dan mogen we hier spreken van een uitstekende instroom met een goede doorstroom van leerlingen. De geprikkelde nieuwsgierigheid, de leergierigheid en het enthousiasme van de leerlingen zijn bijzonder bepalend voor die instroom en doorstroom. Jaarlijks worden concerten georganiseerd waarop nieuwe muziek van de leerlingen wordt gecreëerd, live uitgevoerd door (andere) leerlingen van de academie. Dit initiatief, deze vorm van output, geldt als de beste promotie voor het opleidingsaanbod en de leerprestaties. Recent zette één leerling de stap naar het hoger kunstonderwijs (HKO).

**Onderwijsaanbod** De vakken algemene muziektheorie (middelbare graad) en muziektheorie (hogere graad) zijn hoofdzakelijk keuzevakken, aangeboden als een optie naast een instrumentale of een vocale opleiding.

*Volledigheid*  
*Evenwicht*  
*Referentiekader*  
*Planning*  
*Verticale en horizontale samenhang*  
*Klasmanagement*  
*Actief en constructief leren*

Drie componenten maken specifiek deel uit van de uitgetekende leerlijnen: harmonieleer – analyse – creativiteit/compositie. Een door de leraar zelf ontwikkelde methode, helemaal aansluitend op de leerdoelen zoals opgenomen in het erkende minimumleerprogramma, begeleidt en gidst de leerlingen consequent en logisch doorheen niet alleen de wereld van de (klassieke) harmonieleer, maar ook over de paden van creativiteit en artistieke zelfontwikkeling. Luisteroefeningen en analyses maken er standaard deel van uit. Samen vormen ze de basiskennis waarmee de leerlingen autonoom maar creatief eigen compositieopdrachten ontwikkelen en afwerken. De individuele en persoonlijke stijl van de leerlingen blijft gerespecteerd.

Muzikale schrijffouten worden gecorrigeerd.

Zoals onder output (cfr. supra) reeds vermeld gaat het om gemotiveerde leerlingen die bewust gekozen hebben voor het optioneel verwerven van verdiepende kennis. Het actief en constructief leren is dan ook een evidentie. Omwille van de voortdurende reflectie over theoretische kennis omtrent instrumentatie, harmonie en melodievoering is de horizontale en verticale samenhang van de vakken in belangrijke mate aanwezig.

|                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Uitrusting</b><br><i>Leermiddelen en ICT</i><br><i>Logistiek</i>                                     | Elke leerling beschikt over de analoge cursus en is in het bezit van een muziekprogramma om oefeningen te maken, muziek te schrijven en te componeren op de PC of op de laptop. Indien de leerlingen hun eigen laptop niet (kunnen) meebrengen zijn er in de klas voldoende computers om – via de opgeslagen informatie op stick – ook tijdens de les met eigen werk bezig te zijn.                 |
| <b>Evaluatiepraktijk</b><br><i>Evenwichtig en representatief</i><br><i>Valide</i><br><i>Betrouwbaar</i> | De leerlingen leggen examens af zoals de regelgeving dat voorschrijft. De behaalde resultaten zijn erg gedifferentieerd, geloofwaardig en valide. Het concert met de live-uitvoeringen van eigen werk, een verplicht onderdeel van het jaarlijks leertraject, wordt eveneens besproken en geëvalueerd.                                                                                              |
| <b>Leerbegeleiding</b><br><i>Zorgzaam en uitdagend</i><br><i>Leerlingvolgsysteem</i>                    | De opleiding besteedt zeer veel aandacht aan de ontwikkeling van talent en dit voor alle leerlingentypes: zowel voor de echt getalenteerde leerlingen als voor de leerlingen met eventuele specifieke onderwijsbehoeften. De individuele ontwikkelingen worden aan de hand van een digitaal portfolio permanent, les na les opgevolgd. Hierdoor is de leerbegeleiding zowel zorgzaam als uitdagend. |
| <b>Inbreuk(en) op regelgeving</b>                                                                       | De samenstelling van de jury is niet steeds conform de regelgeving (BVR houdende de organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen Muziek, Woord, Dans: artikel 33).                                                                                                                                                                                                                |

### 3.1.1.2 Muziek: ensemble/jazz & lichte muziek

#### Voldoet

De leerplandoelstellingen worden bereikt. Er wordt een belangrijke output gerealiseerd dewelke gericht is op een grote maatschappelijke relevantie aan de hand van diversiteit en kwaliteit. De evaluatiepraktijk voldoet. De leerlingtevredenheid is goed en de opleiding focust op een sterke leerbegeleiding: zowel voor de getalenteerde leerlingen, voor leerlingen met bijzondere onderwijsbehoeften, maar vooral ook voor de doorsnee leerlingen die vanaf een bepaalde leeftijd en vanaf de middelbare graad aan specifieke, artistieke zelfontplooiing willen doen.

|                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Outputgegevens</b><br><i>Leerprestaties</i><br><i>Outcomes</i><br><i>Vervolgonderwijs</i><br><i>Tevredenheid</i> | Al de leerlingen in de middelbare graad maken de facto deel uit van een combo of een ensemble. Enkele leerlingen groeiden na hun academieopleiding door tot professionele musici (jazz/pop) via het hoger kunstonderwijs. Meerdere in de academie samengestelde en gevormde bands treden na hun opleiding nog steeds verder op. Vele oud-leerlingen zwermen uit naar meerdere bands en combo's. De academie organiseert sporadisch belangrijke events zoals een popfestival en rockconcerten, al dan niet in samenwerking met andere academies. Daardoor is er een grote tevredenheid over zowel de kwaliteit en de doelgerichtheid van de opleiding als over de geboden podiumkansen. |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwijsaanbod</b><br><i>Volledigheid</i><br><i>Evenwicht</i><br><i>Referentiekader</i><br><i>Planning</i><br><i>Verticale en horizontale<br/>samenhang</i><br><i>Klasmanagement</i><br><i>Actief en constructief leren</i> | <p>Leerlijnen voor de vakken samenspel, combo of ensemble worden ad hoc ontwikkeld. De (mogelijke) samenstelling van de groep(en) en de kwaliteiten en het niveau van de bandleden zijn immers bepalend voor het te volgen leertraject.</p> <p>Het repertoire is de grootste uitdaging en de krachtlijn voor het opbouwen van het leertraject. Samenspel, sound, articulatie, frasering en improvisatie zijn belangrijke aandachtspunten in het jaarplan. Dit is vooral zo voor de big band en voor de grotere ensembles met blazers. In de kleinere combo's worden leerdoelen als kennis van blues-schema's, scales, diverse stijlen, het soleren en het stijlgetrouw improviseren aan toegevoegd.</p> <p>Meerdere leerlingen volgen zowel een klassieke opleiding als een opleiding jazz &amp; lichte muziek (jalm), hetzij parallel, hetzij consecutief. Dit verbreedt en versterkt de ontwikkeling van kennis, vaardigheden en attitudes in belangrijke mate. Een mogelijke rekrutering van leerlingen in de lagere graad blijft zowel een verzuchting als een pijnpunt. De verticale samenhang is daardoor erg gehypothekeerd, ook al is deze in de middelbare en in de hogere graad gegarandeerd. De horizontale samenhang daarentegen mag uitstekend genoemd worden.</p> |
| <b>Onderwijsorganisatie</b><br><i>Onderwijstijd</i><br><i>Groeperingsvorm</i>                                                                                                                                                   | <p>Er zijn in het jaar van de doorlichting zes combo's samengesteld. Beginners, in het eerste jaar van de middelbare graad (M1), zitten in één grotere, gemengde groep. Akkoordinstrumenten M1 (gitaar, piano) worden, wanneer noodzakelijk, apart opgeleid. Ze krijgen een geïndividualiseerd traject aangeboden, hetzij via een combo, hetzij via de begeleidingspraktijk. Er is een Big Band (vrijwel full size, aangevuld met oud-studenten) en er zijn meerdere rockbands. Wanneer het leerlingenpotentieel er is, is er ook een echt jazzcombo, met het daarbij horende specifieke repertoire. De planning en de organisatie van het vak worden zeer gestructureerd en doordacht aangepakt. Doordat reeds vanaf begin juni herinschrijvers voor het volgende jaar zich kunnen aanmelden wordt het mogelijk gemaakt de lessenorganisatie zo goed mogelijk af te stemmen op het leerlingkapitaal.</p> <p>De vakgroep jalm werkt collegiaal, constructief en proactief samen, niet alleen inhoudelijk maar ook organisatorisch en in functie van de positionering van de afdeling jalm. Er is een goede interne communicatie en er worden regelmatig samen projecten georganiseerd.</p>                                                                                      |
| <b>Uitrusting</b><br><i>Leermiddelen en ICT</i><br><i>Logistiek</i>                                                                                                                                                             | <p>Al het minimaal nodige materiaal is voorzien. Het instrumentarium is aangepast aan de behoeften en aan de noodzakelijkheden ten dienste van de ontwikkeling van de stijldifferentiatie jazz &amp; lichte muziek. Er werden daartoe goede investeringen gedaan.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Infrastructuur</b>                                                                                                                                                                                                           | <p>Het ontbreken van een aan het kunstonderwijs aangepaste infrastructuur ter ondersteuning van het bereiken van de leerplandoelstellingen is een kritisch punt. De ruimte waar momenteel gewerkt wordt (in Kalmthout) is onaanvaardbaar om verschillende redenen: akoestisch (er moet permanent met oorbeschermers gewerkt worden of er is oorbeschadiging), praktisch (opstelling voor samenspel) en logistiek (verhuis van materiaal in functie van optredens, examens, etc. is vrijwel onmogelijk). Bovendien is het in het huidige lesgebouw niet mogelijk om een gelijktijdig gebruik van andere lokalen, voor andere opleidingen, op een verantwoorde wijze te realiseren.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Evaluatiepraktijk</b><br><i>Evenwichtig en representatief</i><br><i>Valide</i><br><i>Betrouwbaar</i> | <p>Een evaluatie, twee maal per jaar, zoals de regelgeving verwacht, wordt gegarandeerd. Op het einde van het jaar zijn er publieke optredens die gejureerd en geëvalueerd worden. Externe juryleden zijn niet altijd uitgesproken vakmensen in functie van de optie jazz en lichte muziek, maar geven wel een bijzondere input, die representatief en constructief is voor de opleiding.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Rapporteringspraktijk</b>                                                                            | <p>De vrij algemene evaluatiefiches zijn te weinig gedifferentieerd om echt efficiënt, ondersteunend en nuttig te zijn voor de specificiteit van de opleiding. Er werden nog geen evaluatiecriteria ontwikkeld vanuit de aandachtspunten en leerlijnen zoals opgenomen in de jaarplannen (cfr. onderwijsaanbod).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Leerbegeleiding</b><br><i>Zorgzaam en uitdagend</i><br><i>Leerlingvolgsysteem</i>                    | <p>Tijdens gesprekken in het kader van de doorlichting kwam een interessante suggestie aan de oppervlakte, nl. het samen organiseren van examens klassiek en jalm, met telkens één externe deskundige als expert per stijldifferentiatie. Dit zou een zeer interessant discours kunnen opleveren over de leerdoelen én over de oriëntering van leerlingen. Vooral dat laatste is in het kader van de leerbegeleiding een interessant issue. Net zoals de organisatie van de opleiding reeds is afgestemd op de individuele mogelijkheden en vaardigheden van de leerlingen en er aandacht is voor talent op elk niveau, onderneemt de vakgroep acties om de inhoud en de kwaliteit van de opleiding permanent te optimaliseren. Een geïntegreerd leerlingvolgsysteem is - op academieniveau - in ontwikkeling.</p> |
| <b>Deskundigheidsbevordering</b><br><i>Verspreiding van expertise</i><br><i>Nascholingen</i>            | <p>De competenties worden permanent bijgewerkt en gevoed door praktijkervaring en door het aanwenden van zowel externe als interne expertise. Multiplicatie van opgedane ervaringen is in deze academie geen dode letter maar levende materie.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

### 3.1.1.3 Muziek: instrument orgel

#### Voldoet

De leerplandoelstellingen worden slechts in beperkt voldoende mate bereikt. Enthousiasme en speelvreugde zijn in ruime mate aanwezig. De evaluatiepraktijk voldoet aan de regelgeving en de leerbegeleiding is afgestemd op de specifieke vaardigheden van elk leerlingprofiel. Het speelplezier van de leerlingen is aanstekelijk.

|                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Outputgegevens</b><br><i>Leerprestaties</i><br><i>Outcomes</i><br><i>Vervolgonderwijs</i><br><i>Tevredenheid</i> | <p>Met 13 leerlingen en 2,06% van het leerlingenaantal in de SR Muziek doet deze opleiding het beter dan het Vlaamse gemiddelde van 1,09%. Tegenover de vorige doorlichting, in 2004-2005 gaat het om een stijging met 3 leerlingen, nadat er eerst een dalende trend was (6 leerlingen in 2006-2007) en een piek van 16 leerlingen in 2013-2014. Er is een regelmatige instroom van nieuwe leerlingen, hoofdzakelijk volwassenen, en de doorstroom is erg stabiel. Het leerlingenverloop is bij deze aantallen erg relatief. Het behoud van leerlingen kan worden verklaard door een groot enthousiasme bij de leerlingen enerzijds en een tolerante, enthousiasmerende lespraktijk anderzijds.</p> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwijsaanbod</b><br><i>Volledigheid</i><br><i>Evenwicht</i><br><i>Referentiekader</i><br><i>Planning</i><br><i>Verticale en horizontale<br/>samenhang</i><br><i>Klasmanagement</i><br><i>Actief en constructief leren</i> | <p>De lespraktijk gaat uit van een sterk artistiek denken en een grote individuele vrijheid tijdens het musiceren. In het aanbod ontbreekt voldoende structurele aandacht voor de verfijning van specifieke deelaspecten van het orgelspel: technisch, inzichtelijk en artistiek. Daardoor is het gerealiseerde spel niet altijd evenwichtig. Er wordt bijzonder veel vrijheid toegestaan, hetgeen soms tot mooie resultaten leidt, maar niet voor alle leerlingen een goede leidraad is. Wel is er samenhang tussen de vakken van de optie binnen de graad, nl. het vak orgel en het vak begeleidingspraktijk.</p>                                                                                       |
| <b>Onderwijsorganisatie</b><br><i>Groeperingsvorm</i><br><i>Onderwijstijd</i>                                                                                                                                                   | <p>Het kader waarbinnen deze lessen kunnen doorgaan voldoet niet. Dit heeft te maken met een totaal gebrek aan respect voor de lessen in de kerk. Alsof het echt niet anders kan worden de wekelijkse lessen feitelijk onmogelijk gemaakt doordat precies op dezelfde uren de kerk moet gepoetst worden. Het verplaatsen van stoelen en ander kerkmeubilair, het stofzuigen, de communicatie binnen de poetsploeg (vrijwilligers) en de non-communicatie met de orgelleraar hierover maken kwaliteitsvolle lessen daadwerkelijk onmogelijk.</p>                                                                                                                                                           |
| <b>Uitrusting</b><br><i>Leermiddelen en ICT</i><br><i>Logistiek</i>                                                                                                                                                             | <p>Het orgel waarop momenteel de lessen gegeven worden voldoet voor het mogelijk maken van het bereiken van de leerplandoelstellingen.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Infrastructuur</b>                                                                                                                                                                                                           | <p>De temperatuur in de kerk is beneden de grens van toelaatbaarheid voor onderwijs. Zoals vermeld onder de rubriek uitrusting, cfr. supra, wordt bovendien een normaal, sereen lesverloop onmogelijk gemaakt door een gebrek aan respect voor het geboden onderwijs. Men neemt de orgelopleiding daardoor demonstratief niet ernstig.</p> <p>De geplande aankoop van een kwaliteitsvol digitaal instrument, te plaatsen in een daarvoor geschikt leslokaal in de academie, zal ongetwijfeld verandering brengen in de infrastructurele situatie. Desalniettemin blijft de regelmatige confrontatie met een echt pijporgel een conditio sine qua non om de leerplandoelstellingen te kunnen bereiken.</p> |
| <b>Evaluatiepraktijk</b><br><i>Evenwichtig en representatief</i><br><i>Valide</i><br><i>Betrouwbaar</i>                                                                                                                         | <p>De examenprogramma's en de samenstelling van de jury voldoen aan de regelgeving. Er is nog geen visie over de afstemming tussen leerdoelstellingen (jaarplannen) en evaluatiecriteria.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Leerbegeleiding</b><br><i>Zorgzaam en uitdagend</i><br><i>Leerlingvolgsysteem</i>                                                                                                                                            | <p>De lessen zijn individueel en gepersonaliseerd. Daardoor is er een erg sterke afstemming op specifieke leerbehoeften en leerverwachtingen. Er is, net zoals bij de meeste andere vakken, nog geen leerlingvolgsysteem ontwikkeld om de leerbegeleiding en het leertraject zorgzaam en uitdagend te ondersteunen.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

### 3.1.1.4 Muziek: instrument piano

#### Voldoet

De leerplandoelstellingen worden bereikt. De tevredenheid scoort goed. De realisatie van een geïntegreerd leerlingvolgsysteem, met aandacht voor de visie over jaarplannen en met een verfijning van de leerbegeleiding staan aan het begin van een ontwikkelingstraject. De opleiding is echter breed en verdiepend, de evaluatie voldoet aan de regelgeving en het speelplezier is overtuigend.

#### Outputgegevens

*Leerprestaties*

*Outcomes*

*Vervolgonderwijs*

*Tevredenheid*

In de opleiding voor het instrument piano valt een erg belangrijke terugloop van het leerlingenaantal niet te ontkennen. Met 187 leerlingen in het vorige doorlichtingsjaar (2004-2005), zelfs een piek van 191 leerlingen het jaar voordien, is een terugval naar 154 leerlingen in het referentiejaar 2014-2015 een erg belangrijk signaal. Als mogelijke oorzaken worden de zwakke instroom van nieuwe leerlingen, een te grote vroegtijdige uitstroom en de concurrentie vanwege de optie jazz & lichte muziek vermeld. Dit laatste argument is echter niet relevant wanneer we naar de respectievelijke cijfers kijken. In 2004-2005 zijn er 5 leerlingen voor piano/jalm. Dit aantal valt terug naar 3 leerlingen in 2009-2010 en groeit jaar na jaar tot (slechts) 14 leerlingen in 2014-2015. Dit is slechts 2,2% van het leerlingenaantal in de studierichting Muziek. Het Vlaams gemiddelde voor deze opleiding bedraagt 1,54%.

Voor de opleiding piano/klassiek is het Vlaams gemiddelde 30,25%, terwijl de academie is teruggevallen naar 24,4% van haar leerlingenaantal. Verder onderzoek naar mogelijke oorzaken en het vinden van afdoende remediëringen om het leerlingenaantal voor piano op peil te houden is zeker aan de orde. Let wel: het betreft hier slechts kwantitatieve data. Dit zegt niets over de kwaliteit van de opleiding.

De eigen statistieken van de academie - 'Reflexie bij de cijfers en statistiekjes 2015-2016' (sic) - vermelden een terugloop van de totale instroom met een kwart: van 105 naar 78. Voor piano gaat het leerlingenaantal nogmaals naar beneden: naar 129. Piano/jalm stijgt met 3 leerlingen meer naar een totaal van 17.

Bij onderzoek van de doorstroomgegevens binnen het vak stellen we vast dat de uitstroom vooral gebeurt na L1 (volwassenen), na L3 (volwassenen) en in de lagere graad (jongeren). Bovendien valt een uitstroom op na M1. In mindere mate gebeurt dat in de hogere graden, waar regelmatig leerlingen H3 afstuderen.

Uit de ter beschikking gestelde doorstroomcijfers vermelden we nog dat de voorbije jaren 5 leerlingen de stap zetten naar het KSO of het HKO. Participatie aan pianowedstrijden (Vlamo, Cantabile, ...) is voor zover bekend niet geregistreerd.

|                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwijsaanbod</b><br><i>Volledigheid</i><br><i>Evenwicht</i><br><i>Referentiekader</i><br><i>Planning</i><br><i>Verticale en horizontale<br/>samenhang</i><br><i>Klasmanagement</i><br><i>Actief en constructief leren</i> | <p>Door de vakgroep piano werd een gezamenlijk jaarplan ontwikkeld. Er wordt per trimester een overzicht van het onderwijsaanbod vermeld, gekoppeld aan vereisten voor de evaluatiemomenten/het examen. Het is een eerste product van een denkoefening als vakgroep, een uitstekende aanzet tot verdieping en het begin van een ontwikkelingstraject in het proces van de koppeling van leerdoelen aan evaluatiecriteria.</p> <p>In de lespraktijk komen alle doelstellingen uit het minimumleerplan evenwichtig aan bod. Vaak zijn de lessen voorbeelden van actief en constructief leren. Aan de hand van goede leertips, duidelijke beeldspraak, brede achtergrondkennis, aandacht voor een goede techniek en een mooie handhouding en een zeer consequente, logische opbouw van lesmateriaal wordt een evenwichtige samenhang gerealiseerd in het ontwikkelingsproces van kennis, vaardigheid en attitude.</p> <p>Via projecten (recital, masterclass) worden bijkomende leerdoelen nagestreefd. Dergelijke initiatieven verdienen aanmoediging, steun en navolging, net om de voorbeeldfunctie als academie blijvend waar te maken.</p> |
| <b>Onderwijsorganisatie</b><br><i>Groeperingsvorm</i><br><i>Onderwijstijd</i>                                                                                                                                                   | <p>Tijdens de lesobservaties waren steeds meerdere leerlingen aanwezig in de klas. Het principe van lestijden met verplichte aanwezigheid van één uur wordt echter erg variabel geïnterpreteerd. In meerdere klassen wordt individueel gewerkt, dit terwijl de andere aanwezige leerling(en) van op enige afstand het leerproces geconcentreerd volgen. Het in sommige gevallen in- en uitwandelen van de klas op verschillende lesmomenten, het nuttigen van boterhammen of het realiseren van creatief knutselwerk in afwachting van de eigen ‘tijd aan het instrument’ zijn echter niet erg bevorderlijk voor het creëren van een artistiek geïnspireerde leeromgeving in het algemeen en voor de concentratie van de leerlingen die aan het spelen zijn in het bijzonder. Kort samengevat: er is nog werk aan de visie over groepsgericht-individueel onderricht.</p> <p>De vakgroepwerking is een nog jong begrip. De eerste resultaten in functie van de ontwikkeling van jaarplannen (cfr. supra) zijn er. Het verder artistiek-inhoudelijk denken over de opleiding verdient permanente aandacht.</p>                                |
| <b>Uitrusting</b><br><i>Leermiddelen en ICT</i><br><i>Logistiek</i>                                                                                                                                                             | <p>Voor het onderhoud en het stemmen van de piano's is een onderhoudscontract afgesloten met een pianostemmer. Desalniettemin blijken sommige instrumenten onvoldoende gestemd. Een academie heeft daarin een voorbeeldfunctie. Zeker in de pianoklassen moeten leerlingen overtuigd geraken van het belang van een uitstekend functionerend, goed gestemd instrument.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Evaluatiepraktijk</b><br><i>Evenwichtig en representatief</i><br><i>Valide</i><br><i>Betrouwbaar</i>                                                                                                                         | <p>De normen en criteria voor de evaluaties van examens liggen vast in generieke criteria. Deze worden (ook) aan de externe jury meegedeeld. Repertoirekeuze (Bach) maakt deel uit van de richtlijnen. Hier is echter te weinig ruimte voor differentiëring en verfijning. In het door de vakgroep ontwikkelde jaarplan zijn criteria vermeld die perfect mee opgenomen kunnen worden in de evaluatiepraktijk. In de praktijk is er voorlopig nog té weinig aandacht voor de eigenheid, de waardering en de differentiëring qua evaluatie in het onderscheid tussen de optie instrument en de optie samenspel. De keuze voor een authentieke optie instrument mag meer aangemoedigd worden en ondersteund door relevante, op de specifieke leerdoelen afgestemde en daardoor ook belonende evaluatiecriteria.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                | De examenprogramma's, de formele evaluatie en de samenstelling van de jury voldoen aan de geldende reglementering.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Rapporteringspraktijk</b>                                                   | De huidige evaluatiefiches voldoen. De woordelijke verslaggeving is het belangrijkste en werkt het meest stimulerend. Een beperkt aantal criteria wordt ingevuld met punten. Deze bevestigen de woordelijke beschrijvingen maar bieden te weinig ruimte voor differentiëring. De evaluatiefiche kan dan ook een perfecte weerspiegeling zijn van de visie over evaluatiepraktijk, inclusief de specifieke evaluatiecriteria.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Leerbegeleiding</b><br><i>Zorgzaam en uitdagend<br/>Leerlingvolgsysteem</i> | <p>Eenzijds is er aandacht voor een goede leerbegeleiding, voor leerlingenzorg (alle leerlingentypes) en voor oriëntering van de leerlingen. Er is echter nog geen éénheid, nog geen geïntegreerde visie om een consequent en evenwichtig beleid hieromtrent te garanderen. Het afstemmen op elkaar van het artistiek pedagogisch project, de visie over jaarplannen, de evaluatiecriteria, de visie over leerbegeleiding en leerlingenzorg (waaronder de oriëntering van leerlingen), het schoolwerkplan en het effectieve beleid, moet nog verder verfijnd worden.</p> <p>Één leerkracht deed aan de hand van een interessante enquête een uitgebreide bevraging bij de eigen leerlingen. Hieruit blijkt overduidelijk dat de invloed van het kunstonderwijs van groot belang is op de individuele ontwikkeling. Er komt duidelijk naar voor dat muziekstudies/piano een bijzondere meerwaarde bieden op persoonlijk vlak; veel leerlingen ervaren het musiceren als een effectieve, persoonlijke transformatie op velerlei gebieden.</p> |

### 3.1.1.5 Muziek: instrument slagwerk

#### Voldoet

In de slagwerkklass worden goede initiatieven genomen om het enthousiasme en de attractiviteit van het vak aan te wakkeren. Een evenwichtig aanbod, vertrekkend vanuit de minimumleerplannen, maakt dat deze opleiding maatschappelijk relevant is en bijdraagt tot een degelijke vorming van percussionisten in de regio. De leerplandoelstellingen worden bereikt.

|                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Outputgegevens</b><br><i>Leerprestaties<br/>Outcomes<br/>Vervolgonderwijs<br/>Tevredenheid</i> | <p>Met momenteel slechts 17 leerlingen is er een behoorlijke terugloop van het leerlingenaantal. Dit is 2,69% van het leerlingenaantal in de SR Muziek. Het Vlaamse gemiddelde is meer dan het dubbele: 5,98%. In 2004-2005, bij de vorige doorlichting, waren er 29 leerlingen. In 2008-2009 werden dat er 31, maar sedertdien loopt dat aantal sterk terug. Tussen 2013-2014 en 2014-2015 was er een grote sprong in de daling: van 25 naar 17.</p> <p>Deze terugval staat niet op zichzelf. In Essen is er voor het derde jaar op rij een verminderde instroom van leerlingen in de SR Muziek. In Kalmthout bleef de instroom redelijk stabiel. Toch vertonen zich enkele eigenaardigheden in de doorstroomcijfers bij slagwerk. Tot voor enkele jaren bereikten meerdere leerlingen vanzelfsprekend de hogere graad en 1/3 van de leerlingen rondde de opleiding af met een eindexamen H3. Vier leerlingen gingen na L4 over van de klassieke opleiding naar de optie jazz &amp; lichte muziek. Drie leerlingen zijn gestopt na H1 of H2 en 2 leerlingen stopten na M1 of M2. Negen leerlingen stopten na L1(V), L2, L3 of L4.</p> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Wanneer we kijken naar de instromers vanaf 2008-2009 dan zien we echter een belangrijke verschuiving in het verloop van de leertrajecten. Dit noopt tot verdere analyse en remediëring. Er stroomden tussen 2008 en 2014 maar liefst 62 nieuwe leerlingen in, de meerderheid in L2, bij uitzondering in L1V (7), in L4 (1), in M3 (1) en 9 vrije leerlingen, waarvan er 5 het jaar nadien overgingen naar L2. Van al deze instromers blijven er nu, in 2015-2016 slechts 16 over, hetgeen staat voor een leerlingenverloop van ongeveer 75%. 17 leerlingen stopten tijdens of meteen na het eerste jaar. 6 leerlingen gingen na L4 of na L3V over naar de optie jazz & lichte muziek. Momenteel zitten slechts 2 leerlingen in de hogere graad. Er zijn géén leerlingen in de middelbare graad, 5 leerlingen in L4, 2 leerlingen in L3 en 7 leerlingen in L2.

Volgens de beschikbaar gestelde informatie zijn 7 (oud-)leerlingen actief in de hafabra-sector en studeren momenteel 2 oud-leerlingen verder in het KSO (jazz) of in het HKO (slagwerk). Één oud-leerling is inmiddels zelf leraar (slagwerk/jalm) aan de academie.

|                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwijsaanbod</b><br><i>Volledigheid</i><br><i>Evenwicht</i><br><i>Referentiekader</i><br><i>Planning</i><br><i>Verticale en horizontale<br/>samenhang</i><br><i>Klasmanagement</i><br><i>Actief en constructief leren</i> | <p>De doelstellingen uit het minimumleerplan komen aan bod. Zoals in de leerplannen voorgeschreven is er vanaf de middelbare graad een duidelijke inhoudelijke splitsing tussen de opleiding slagwerk klassiek (breed en verdiepend) en de opleiding slagwerk jazz &amp; lichte muziek (drums). In de praktijk is die duidelijkheid er niet. Dit is vooral verwarrend voor de leerlingen: bij instrumentvoorstellingen en tijdens de opleiding in de lagere graad. In de opleiding klassiek slagwerk wordt aandacht besteed aan de verschillende instrumenten, aan de sensibilisering van de leerling en aan de ontwikkeling van de muzikaliteit. Kennis van de instrumenten, houding en motoriek, attitudevorming en specifieke technieken voor de verschillende instrumenten komen evenwichtig aan bod. Het minimumleerplan geldt daarbij als referentiekader.</p> <p>Er zijn geen jaarplannen opgesteld en er is geen inhoudelijk vakoverleg met afspraken over leerinhouden of evaluatiecriteria. Een verticale en horizontale samenhang wordt mede daardoor slechts gedeeltelijk gerealiseerd. Desalniettemin zijn er individuele pogingen om het actief en constructief leren te bevorderen.</p> |
| <b>Uitrusting</b><br><i>Leermiddelen en ICT</i><br><i>Logistiek</i>                                                                                                                                                             | <p>Het instrumentarium voldoet om de leerplandoelstellingen te kunnen bereiken.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Infrastructuur</b> | <p>In de hoofdschool beschikt men over een specifieke slagwerkklass, die voldoet aan de voorwaarden. In Kalmthout echter, is de beschikbaar gestelde infrastructuur voor slagwerk problematisch. Dit legt een zware hypotheek op het realiseren van de leerdoelen. Een slagwerkklass moet vooral praktisch zijn: ze moet voldoende ruim zijn voor een zinvolle, pedagogisch-didactisch ondersteunende opstelling, vlot toegankelijk zijn (in functie van transport en verhuis van instrumenten) en voldoende akoestisch geïsoleerd zijn, zowel naar binnen toe (resonantie) als naar buiten toe (storen van andere lessen).</p> |
|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Evaluatiepraktijk</b><br><i>Evenwichtig en representatief</i><br><i>Valide</i><br><i>Betrouwbaar</i> | De evaluatie gebeurt zoals voorgeschreven in de minimumleerplannen en in de regelgeving voor het deeltijds kunstonderwijs. De samenstelling van de jury voldoet. De evaluatie is geloofwaardig maar nog niet gekoppeld aan op de leerplannen afgestemde evaluatiecriteria.                                                                          |
| <b>Leerbegeleiding</b><br><i>Zorgzaam en uitdagend</i><br><i>Leerlingvolgsysteem</i>                    | De academie staat voor wat betreft de ontwikkeling van een zorgzaam en uitdagend leerlingvolgsysteem aan het begin van een ontwikkelingstraject. Momenteel is er geen duidelijkheid over, noch een objectief vast te stellen oorzakelijk verband tussen de vroegtijdige uitstroom van leerlingen en de aandacht voor specifieke onderwijsbehoeften. |
| <b>Deskundigheidsbevordering</b><br><i>Verspreiding van expertise</i><br><i>Nascholingen</i>            | Beide leerkrachten zijn breeddenkende musici met een permanente navorming door participatie aan diverse artistieke projecten of producties. Ze brengen elk een specifieke vakdeskundigheid in, maar er is geen multiplicator-effect.                                                                                                                |

### 3.1.1.6 Muziek: instrument viool

#### Voldoet

In de opleiding voor viool worden de leerplandoelstellingen bereikt. De evaluatiepraktijk voldoet aan de regelgeving.

|                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Outputgegevens</b><br><i>Leerprestaties</i><br><i>Outcomes</i><br><i>Vervolgonderwijs</i><br><i>Tevredenheid</i> | <p>Het huidige leerlingenaantal (26) staat min of meer op hetzelfde niveau als 10 jaar geleden, bij de vorige doorlichting (28). In de tussenliggende jaren hebben echter wel verrassende schommelingen plaats gevonden: een daling naar 23 leerlingen in 2006-2007, een stijging naar 36 leerlingen in 2009-2010, in drie stappen (van 23 naar 29, 32 en dan 36), gevolgd door een terugval naar 25 leerlingen in 2013-2014. Procentsgewijs geeft dat nu 4,12% van het leerlingenaantal in de SR Muziek, tegenover een Vlaams gemiddelde van 7,46%. De doorstroomcijfers geven aan dat van de 28 leerlingen die in 2006-2007 deel uit maakten van de vioolklas er 11 een eindexamen hebben afgelegd in de H3. Slechts 3 leerlingen haakten af tijdens of na het eerste jaar (L2 of L1V) en 2 leerlingen stopten na L4. Verder waren het allemaal zogenaamde 'curriculumleerlingen' die vaak tot ver in de middelbare of hogere graad studeerden.</p> <p>Dit gunstige beeld is de voorbije jaren erg gewijzigd. Vanaf de lichting 2009-2010 (36 leerlingen) zijn er 13 leerlingen afgestudeerd in H3. Er zijn daarnaast nog 12 leerlingen die langer stude(e)r(d)en dan M1. 6 leerlingen stopten na L4 of L3V en 12 leerlingen stopten tijdens of na het eerste jaar. Wetende dat in dezelfde periode 77 leerlingen zich aanmeldden of aan de opleiding bezig waren betekent dit een vroegtijdige uitstroom van 41 leerlingen of 53,25%. Momenteel zitten 12 leerlingen in de lagere graad, waarvan de helft in L2 of L2V. Hieronder slechts 4 beginners (geverifieerde cijfers van 2014-2015). Met 6 leerlingen in de middelbare graad en 3 leerlingen in de hogere graad moet de bezorgdheid nu vooral uitgaan naar het leerlingenbehoud en naar een nieuwe dynamiek in functie van de instroom.</p> <p>Er zijn jammer genoeg geen gegevens bekend van leerlingen of oud-leerlingen die actief zijn in ensembles of orkesten in de regio. Er is de voorbije jaren geen leerling doorgestroomd naar het KSO of naar het HKO.</p> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Deelname aan de jaarlijkse strijkersdag rond viool en cello, en organisatie van bijvoorbeeld het traditionele kerstconcert, met uitgebreide participatie door de vioolklas, droegen jarenlang bij tot versterking van de output.

|                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Onderwijsaanbod</b><br/> <i>Volledigheid</i><br/> <i>Evenwicht</i><br/> <i>Referentiekader</i><br/> <i>Planning</i><br/> <i>Verticale en horizontale</i><br/> <i>samenhang</i><br/> <i>Klasmanagement</i><br/> <i>Actief en constructief leren</i></p> | <p>Het ter inzage gestelde jaarplan is een opsomming van elementen uit het (minimum-)leerplan gekoppeld aan de lesjes van bepaalde methodes. Daarmee voldoet dit formeel wel aan de doelstellingen. Het is echter geen flexibel, gepersonaliseerd noch functioneel, gedifferentieerd jaarplan ten dienste van de individuele leertrajecten. Net daardoor is dit jaarplan eerder beperkend, arm aan dynamiek, actualisering en artistieke. Dit is herkenbaar tijdens de lesobservaties. Viool spelen is er te veel een opeenstapeling van lesjes. Hierdoor blijven elementen als natuurlijke expressie, het daadwerkelijk ervaren en dus ook 'voelen' van een juiste intonatie, toon- en klankvorming (in functie van een esthetisch mooie klankervaring) in gebreke. Vanuit technisch standpunt wordt wel gestreefd naar evenwicht en volledigheid. Er is te weinig samenhang tussen het bereiken van de leerplandoelen van de vakken van de optie binnen de graad en doorheen de opleiding. Er is geen vakoverleg, wel is er sporadisch vakoverschrijdende samenwerking. Desalniettemin is het rendement niet altijd optimaal. Desalniettemin tonen enkele leerlingen een behoorlijk enthousiasme en wordt er bijwijken actief en constructief gemusiceerd. Afhankelijk van de leraar is de lesdialoog zeer motiverend, ondersteunend en constructief lerend ten behoeve van de opbouw van kennis en vaardigheid.</p> |
| <p><b>Onderwijsorganisatie</b><br/> <i>Groeperingsvorm</i><br/> <i>Onderwijstijd</i></p>                                                                                                                                                                     | <p>Afhankelijk van de leslocatie en het lesuur zijn er soms 1, soms 2 soms 4, tot zelfs 5 leerlingen aanwezig op één lesuur. Een duidelijke pedagogisch-didactische visie en een exacte planning omtrent het individueel, dan wel groepsgericht-individueel onderricht blijkt ondergeschikt aan de toevalligheid van het al dan niet (tijdig) aanwezig zijn van de leerlingen. In Kalmthout was tijdens de lesobservatie gedurende het ganse lesuur één leerling aanwezig (niveau: basic).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p><b>Uitrusting</b><br/> <i>Leermiddelen en ICT</i><br/> <i>Logistiek</i></p>                                                                                                                                                                               | <p>Het beschikbaar gestelde instrumentarium (10 huurinstrumenten) voldoet om de leerdoelen te kunnen bereiken.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p><b>Evaluatiepraktijk</b><br/> <i>Evenwichtig en representatief</i><br/> <i>Valide</i><br/> <i>Betrouwbaar</i></p>                                                                                                                                         | <p>De evaluaties voldoen aan de regelgeving. Ook de jury is conform de regelgeving. Er is nog geen visie over de samenhang tussen leerdoelen (jaarplannen) en de evaluatiecriteria. De criteria voor differentiëring naar niveau en kwaliteit in de verhouding 'optie instrument' versus 'optie samenspel' zijn niet duidelijk.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p><b>Leerbegeleiding</b><br/> <i>Zorgzaam en uitdagend</i><br/> <i>Leerlingvolgsysteem</i></p>                                                                                                                                                              | <p>Een leerlingvolgsysteem op academieniveau is nog niet ontwikkeld. De academie staat wat dit betreft aan het begin van een ontwikkelingstraject. Er is weliswaar aandacht voor elke leerling 'an sich'. Dit geeft soms eigenaardige lesverlopen waarbij er niet groepsgericht-individueel wordt gedacht maar waarbij de effectieve lestijd afhankelijk is van het binnenkomen en buitengaan van de leerlingen. Sporadisch wordt een 2de leerling in het leerproces van een ander betrokken. Talentvolle leerlingen of leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften worden ad hoc begeleid, wanneer de gelegenheid zich stelt.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

### 3.1.1.7 Muziek: samenzang

#### Voldoet

In het vak samenzang is er een groot musiceer- en zingplezier met een goede vocaal-artistieke en muzikale ervaringsgerichtheid op basis van een interessant repertoire. De leerdoelen worden bereikt en de leerlingen delen het enthousiasme rond het samen zingen. Het project 'Mozaïek' weerspiegelt via teamteaching een bijzondere, geslaagde vorm van leerbegeleiding voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

#### Outputgegevens

*Leerprestaties*  
*Outcomes*  
*Vervolgonderwijs*  
*Tevredenheid*

In het vak samenzang worden mooie resultaten gegenereerd die leiden tot een bewuster musiceren, ook instrumentaal, bij jongeren en bij volwassenen. Dit heeft niet alleen een uitstekende invloed op het musiceren in de instrumentale of vocale opleiding, maar draagt ook bij tot een goede vertegenwoordiging in koren in de regio.  
 Één van de leerlingen/zangertjes bracht het - als bijna jongste deelnemer - tot finaliste in 'the voice for kids'.

#### Onderwijsaanbod

*Volledigheid*  
*Evenwicht*  
*Referentiekader*  
*Planning*  
*Verticale en horizontale  
samenhang*  
*Klasmanagement*  
*Actief en constructief leren*

De inspectie was tijdens lesobservaties getuige van mooie artistieke belevingsmomenten. Op passende tijdstippen worden publieke optredens gegeven, dit bij gelegenheid van leerlingenvoordrachten en andere door de academie georganiseerde concerten of evenementen. Het enthousiasme voor het zingen is bijzonder positief ontwikkeld en leidt tot een groot zing- en musiceerplezier met overtuigende artistieke realisaties.  
 Het betrokken lerarenteam gaat consequent, enthousiast en deskundig om met de doelstellingen van het vak. Vanuit de minimumleerplannen werden onbewust een aantal aandachtspunten geselecteerd die het vak samenzang zowel richting als vorm geven. Het vocaal verklanken van een notenbeeld, het assimileren van de basiskennis van de amv, het herkennen van leestekens, werken aan houding, articulatie en expressie zijn daarbij fundamentele doelstellingen. Deze worden als vanzelfsprekend vervolledigd met een sterke impuls tot 'muziek maken'. Er is hierbij doorheen de gehele opleiding aandacht voor zuivere éénstemmigheid (a capella), canon zingen en éénvoudige méérstemmigheid.  
 Het repertoire is eigentijds en aangepast aan de leeftijd van de leerlingen. Zelfs ogenschijnlijk moeilijkere composities worden vlot verwerkt en enthousiast gezongen. Hierover zijn tot op zekere hoogte afspraken gemaakt vanuit de vakgroep amv. Elke leerkracht vult het repertoire aan met een persoonlijke keuze in functie van het bereiken van de zelf gestelde, bijkomende doelstellingen.

#### Onderwijsorganisatie

*Groeperingsvorm*  
*Onderwijstijd*

Elke klasgroep van het vak algemene muzikale vorming krijgt gedurende een half uur per week, als laatste onderdeel van een blok van anderhalf uur amv-les, een intense onderdompeling in het samen zingen. De klasgroepen zijn niet té groot, zodat een vorm van persoonlijke begeleiding en detailwerking steeds mogelijk blijft.

|                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Uitrusting</b><br><i>Leermiddelen en ICT</i><br><i>Logistiek</i>                                     | <p>De uitrusting in Kalmthout (basisschool) daarentegen is zéér rudimentair en nodigt feitelijk niet uit tot artistieke prestaties.</p> <p>De installatie en het actief gebruik van smartboards zal het bereiken van de leerdoelen voor zowel samenzang als amv in belangrijke mate stimuleren en faciliteren.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Infrastructuur</b>                                                                                   | <p>De frisse, mooi uitgeruste en ruime amv-klassen in Essen voldoen perfect aan de noden van het vak.</p> <p>De beschikbaar gestelde infrastructuur in Kalmthout (refter van de basisschool) hypothekeert de voorwaarden om de leerdoelen te bereiken. Het is helemaal geen inspirerend kader omwille van de aard van de constructie (veel beton). Deze ruimte is nooit proper noch stofvrij, en de opstelling van het meubilair (tafels op lange rijen, stoelen steeds geschikt boven op de tafels) zorgt steeds voor praktische bezorgdheden en reorganisatie. Om naar het toilet te gaan dient een behoorlijke afstand afgelegd te worden, door weer en wind, over een donkere, slechts zwak verlichte speelplaats naar de zijkant van het hoofdgebouw. Om veiligheidsredenen is ook dit geen goede zaak. Alles samen een duidelijk signaal dat dit aanbod van de academie op deze locatie wel getolereerd wordt maar niet van harte welkom is.</p> |
| <b>Evaluatiepraktijk</b><br><i>Evenwichtig en representatief</i><br><i>Valide</i><br><i>Betrouwbaar</i> | <p>Het vak samenzang wordt niet geëvalueerd. Dit is een inbreuk op de regelgeving.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Leerbegeleiding</b><br><i>Zorgzaam en uitdagend</i><br><i>Leerlingvolgsysteem</i>                    | <p>Elke leerling wordt actief betrokken bij het leerproces in het vak samenzang. Er is aandacht voor elke vorm van inbreng. Persoonlijke (stem-)problemen worden in de mate van het mogelijke begeleid en daar waar het kan ook opgelost.</p> <p>Bijzondere vocale talenten worden gekoesterd en leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften krijgen voldoende aandacht en een goede zorgbegeleiding. Een bijzondere vermelding verdient het project 'Mozaïek'. Hierbij wordt een groepje van vijf leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften gedurende een uur per week op een bijzondere wijze begeleid door twee leerkrachten (teamteaching). De samenzang maakt een fundamenteel bestanddeel uit van dit bijzondere studieaanbod.</p>                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Deskundigheidsbevordering</b><br><i>Verspreiding van expertise</i><br><i>Nascholingen</i>            | <p>Al de leerkrachten samenzang zijn artistiek actief op diverse terreinen, zonder oogkleppen en met een enthousiaste kijk op het breed musiceren (zingen en/of spelen).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Inbreuk(en) op<br/>regelgeving</b>                                                                   | <p>De evaluatie van het vak samenzang is niet conform de regelgeving (BVR houdende de organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen Muziek, Woord, Dans: artikel 33).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

### 3.1.1.8 Woordkunst: algemene verbale vorming

#### Voldoet

De leerplandoelstellingen worden bereikt. Spreek- en spelplezier zijn prominent aanwezig. De ontwikkeling van fantasie en verbeelding nemen een belangrijke plaats in het leertraject in. Er is oog voor de persoonlijkheid van elke leerling.

**Outputgegevens**

*Leerprestaties*  
*Outcomes*  
*Vervolgonderwijs*  
*Tevredenheid*

Uit de beschikbare cijfergegevens van de laatste tien jaar blijkt dat de leerlingenaantallen in de lagere graad van de studierichting Woord een golvende beweging vertonen. Een sluitende verklaring hiervoor kon niet achterhaald worden maar de veelvuldige leerkrachtenwissels van de laatste jaren spelen hierin ongetwijfeld een aanzienlijke rol. Bovendien is het succes van de cursus op de twee lesplaatsen heel verschillend. In Kalmthout komen meer leerlingen naar de woordklassen dan in Essen. Er is een instroom op leeftijd, zoals op vele plaatsen. Via toelatingsperiodes worden leerlingen in de klassen, in overeenstemming met hun leeftijd, ingeschreven. Dit geldt niet voor instroom in de lagere graad 4. In Vlaanderen is het percentage leerlingen in de lagere graad Woord ongeveer 23% van het aantal leerlingen in de lagere graad Muziek. In de academie van Essen bedraagt dat percentage 12,6%. Er is al gepoogd om de lessen Woord in Essen te laten aansluiten met andere cursussen, maar dat heeft tot nog toe weinig opgeleverd.

**Onderwijsaanbod**

*Volledigheid*  
*Evenwicht*  
*Referentiekader*  
*Planning*  
*Verticale en horizontale  
samenhang*  
*Klasmanagement*  
*Actief en constructief leren*

In alle klassen worden de leerplandoelstellingen bereikt. Er is spreek- en spelplezier te over. In alle klassen wordt aandacht besteed aan articulatie en uitspraak. In de creatieve oefeningen, zowel de spel- als de spreekoefeningen, wordt veel minder aandacht besteed aan het spreektechnisch luik. Nochtans is het verwerven van een correcte taal en uitspraak in dagelijks taalgebruik, het hoofddoel van de cursus. De verbeelding en de fantasie van de leerlingen wordt op een voorbeeldige wijze gestimuleerd. Het resultaat is merkbaar in de klassen. Verder is er aandacht voor houding en ruimtegebruik. Ook het contact met het publiek wordt bewaakt. De parameters van de stem worden spelenderwijs ontwikkeld in de creatieve oefeningen. In de klassen worden de prestaties geëvalueerd. Meestal gebeurt dit door de leerkracht. Participatieve evaluatie, waarbij leerlingen via observatie hun bevindingen uiten, is nog niet helemaal ingeburgerd. Nochtans ontwikkelt dit het formulerings- en taalvermogen. In alle klassen wordt gewerkt met goed tekstmateriaal, aangepast aan de leeftijd. De jaarplannen zijn zeer algemeen opgebouwd en bijna hertalingen van het leerplan. Om een efficiënte, volledige en sluitende werking te garanderen zou een meer gedetailleerd jaarplan ondersteunend kunnen werken. Ook moet er rekening gehouden worden in de opbouw van de leertrajecten met de graadklassen.

**Onderwijsorganisatie**

*Groeperingsvorm*  
*Onderwijstijd*

In Essen zijn de klassen algemene verbale vorming graadklassen. Dit vergt een bijzondere aanpak. De meeste lessen hebben geen aansluiting bij andere aangeboden cursussen in de academie.

|                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Uitrusting</b><br><i>Leermiddelen en ICT</i><br><i>Logistiek</i>                                     | <p>In Essen beschikt men, naast een mooie ruimte met voldoende meubilair, over een groot speelvlak waar gretig van gebruik gemaakt wordt. Daarnaast zijn er decorblokken en spots. Leerkrachten kunnen beschikken over een kleine bibliotheek waaruit kan geput worden.</p> <p>In Kalmthout is het speelvlak veel kleiner. De rest van de ruimte wordt ingenomen door meubilair omwille van het dubbelgebruik met de basisschool. Andere accommodatie zoals decorblokken zijn er niet. Er is ook geen bibliotheek waaruit tekstmateriaal kan geput worden. De bibliotheek voor de woordafdeling in Essen is uiteraard ook beschikbaar voor het filiaal Kalmthout.</p>                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Infrastructuur</b>                                                                                   | <p>In Essen kan gewerkt worden in een aangename en aan “woordonderwijs” aangepaste infrastructuur.</p> <p>In Kalmthout wordt les gegeven in een lokaal op de eerste verdieping dat enkel toegankelijk is via een metalen trap. Die trap is gelegen in een uithoek van de speelplaats achter een klein bijgebouwtje. In het donker, zeker wanneer een deel van de verlichting met bewegingsdetectoren het laat afweten, is dit, op velerlei vlakken, voor de leerlingen niet veilig.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Evaluatiepraktijk</b><br><i>Evenwichtig en representatief</i><br><i>Valide</i><br><i>Betrouwbaar</i> | <p>In de schooldocumenten komen geen examenprogramma's voor de cursus algemene verbale vorming voor. Uit gesprekken met de leerkrachten kan afgeleid worden dat de examenprogramma's het laatste jaar min of meer conform de evaluatievereisten uit het leerplan zouden zijn. Voordien waren daar zelfs geen afspraken over. Hieraan kan in elk geval meer aandacht geschonken worden.</p> <p>De examenjury is correct samengesteld. Ook voor de lagere graad Woord, zetelt er een extern jurylid.</p> <p>De meeste leerlingen behalen een grote onderscheiding of een onderscheiding. Vanuit het beleid werden er normeringen vastgelegd die het verschil tussen de graden beschrijven.</p> <p>De leerkrachten evalueren twee maal per jaar. Ze geven enkel punten voor dagelijks werk. Deze worden niet verrekend in het examenresultaat. Op het einde van het jaar - de examens - is er een loutere productevaluatie.</p> |
| <b>Rapporteringspraktijk</b>                                                                            | <p>Op de evaluatiefiches staan een aantal algemene criteria vermeld als artistieke vaardigheden, technische vaardigheden, inzet en vorderingen. Deze zelfde criteria worden gebruikt voor bijna alle vakken uit de woordafdeling. Daarnaast is ook nog plaats voor een woordelijke, uitgeschreven evaluatie. De kwaliteit ervan is klasafhankelijk en niet gestoeld op bepaalde criteria en/of leerplandoelstellingen.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Leerbegeleiding</b><br><i>Zorgzaam en uitdagend</i><br><i>Leerlingvolgsysteem</i>                    | <p>In alle klassen is er ruimte voor een persoonlijke aanpak van de leerlingen. Leerkrachten kennen hun leerlingen en gaan omzichtig met hen om. Een (academie-overkoepelend) leerlingvolgsysteem, waarbij het curriculum van de leerling kan gevolgd worden, werd nog niet ontwikkeld.</p> <p>In de klassen algemene verbale vorming is het gebruik van de agenda ingeburgerd.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Inbreuk(en) op regelgeving</b>                                                                       | <p>De evaluatievereisten die gesteld worden in het raamleerplan algemene verbale vorming. Art 6 bis van de schoolpactwet.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

### 3.1.1.9 Woordkunst: repertoirestudie woordkunst

#### Voldoet

De leerplandoelstellingen worden bereikt. Leerlingen krijgen sleutels aangereikt om op een kritische wijze voorstellingen of literatuur te beschouwen en hun persoonlijke visie te ontwikkelen. Ze krijgen ook nieuw materiaal aangereikt waardoor hun blik op het literaire landschap wordt opengetrokken.

**Outputgegevens**  
*Leerprestaties*  
*Outcomes*  
*Vervolgonderwijs*  
*Tevredenheid*

De doorstroom van de middelbare graad naar de hogere graad Woord is zeer variabel. Waar in Vlaanderen de hogere graad Woord op 65% ligt van de middelbare graad, is dat in de academie van Essen in het schooljaar 2015-2015 slechts 35%. Echter er zijn jaren dat deze verhouding nog veel lager ligt. In 2003-2004 was dat 8,6%. In die periode heeft de academie er alle moeite voor gedaan om de hogere graad overeind te houden, wat hen ook gelukt is. Sedert het begin van het tweede decennium van deze eeuw, is de hogere graad er helemaal bovenop. De stabiliteit die er intussen gekomen is in het leerkrachtenteam draagt hier ongetwijfeld toe bij. Andere jaren is er, o.a. door een herinstroom van leerlingen en de positieve gevolgen van de continuïteit in het korps, een grotere hogere graad dan een middelbare graad. Zo bedraagt de hogere graad 142% van de middelbare graad in 2010-2011.

**Onderwijsaanbod**  
*Volledigheid*  
*Evenwicht*  
*Referentiekader*  
*Planning*  
*Verticale en horizontale*  
*samenhang*  
*Klasmanagement*  
*Actief en constructief leren*

In de lessen repertoirestudie worden de leerplandoelstellingen bereikt. In de lessen worden linken met de praktijk of met de te bekijken of bekeken voorstellingen gelegd. Teksten worden geanalyseerd en leerlingen krijgen sleutels aangereikt om hun mening te kunnen staven. Er wordt gewerkt met literair kwaliteitsvol materiaal. Vertrekkende vanuit gekende literatuur wordt nieuw materiaal aangereikt. Zo worden nieuwe literaire horizonten verkend. Bij de analyse van een voorstelling worden de leerlingen inzichten bijgebracht omtrent de opbouw van een stuk en de mechanismen die spelen in de verhaallijnen. Personages worden ontleed en hun rol binnen het stuk wordt gesitueerd. Leerlingen leren een gefundeerd en beargumenteerd oordeel vellen.

**Uitrusting**  
*Leermiddelen en ICT*  
*Logistiek*

De nodige accommodatie is aanwezig om de leerplandoelstellingen te bereiken. Er wordt in sommige lessen gebruik gemaakt van het internet om beeldmateriaal te laten zien.

**Infrastructuur**

De infrastructuur in Essen voldoet voor de lessen repertoirestudie. In Kalmthout is de akoestiek op bepaalde momenten problematisch. Parallel worden lessen slagwerk gegeven. Dit geeft geluidsoverlast in de lessen repertoirestudie.

**Evaluatiepraktijk**  
*Evenwichtig en representatief*  
*Valide*  
*Betrouwbaar*

Er zijn geen examenprogramma's voor het vak repertoirestudie. Uit gesprekken blijkt dat het examen meestal bestaat uit een opdracht. Er wordt een klasexamen afgelegd maar een externe jury wordt niet samengesteld voor de eindexamens. Dit is een inbreuk tegen de regelgeving. Uit de processen-verbaal van de laatste jaren kan afgeleid worden dat de meeste leerlingen een grote onderscheiding behalen.

**Leerbegeleiding**  
*Zorgzaam en uitdagend*  
*Leerlingvolgsysteem*

In de klassen worden leerlingen op een persoonlijke wijze en volgens hun noden en behoeften begeleid. Een academie-overkoepelend leerlingvolgsysteem waarbij het curriculum en het leertraject van de leerling in kaart wordt gebracht, is nog niet ontwikkeld.

**Inbreuk(en) op regelgeving** De samenstelling van de jury is niet conform de regelgeving (BVR houdende de organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen Muziek, Woord, Dans: artikel 33).

### 3.1.1.10 Woordkunst: toneel

#### Voldoet

De leerplandoelstellingen worden bereikt. Spelplezier is prominent aanwezig en de verschillende speldomeinen als spelbron, samenspel en vormgeving worden verkend. Er is voldoende aandacht voor de parameters van de beweging, houding en ruimtewustzijn. De evaluatie in de klassen is opbouwend en vaak interactief.

#### Outputgegevens

*Leerprestaties*

*Outcomes*

*Vervolgonderwijs*

*Tevredenheid*

Bij de volwassenen is de toneelafdeling geen onverdeeld succes. Uit de doorstroomcijfers blijkt dat sommigen zich geroepen voelen, maar dat het engagement moeilijk vol te houden is. Het merendeel van de volwassen leerlingen haakt af na één jaar. Doorstroomcijfers die de academie ter beschikking stelde, laten dit duidelijk zien.

Bij de jongeren is er een totaal ander beeld. Eenmaal in de hogere graad, maken, een uitzondering niet te na gesproken, de leerlingen hun curriculum af. Er is echter een algemene daling van het aantal leerlingen in de hogere graad toneel. In het schooljaar 2010-2011 stond de afdeling op een hoogtepunt met 26 leerlingen in de hogere graad. In het schooljaar 2014-2015 is dit gedaald tot 10 leerlingen. Dit is een evolutie die vraagt om reflectie en actie. Er is geen doorstroom naar het hoger kunstonderwijs.

#### Onderwijsaanbod

*Volledigheid*

*Evenwicht*

*Referentiekader*

*Planning*

*Verticale en horizontale*

*samenhang*

*Klasmanagement*

*Actief en constructief leren*

In de lessen toneel worden de leerplandoelstellingen bereikt. In alle klassen is een gezonde dosis spelplezier aanwezig. Er wordt gewerkt aan inleving, beleving en authenticiteit. De exploratie van de speldomeinen speelt hierbij een belangrijke rol. Samenspel, spelbron en vormgeving vormen één geheel. Verschillende emoties worden verkend en het zoeken naar de invulling van de rollen op een geloofwaardige wijze is permanent aanwezig. Ruimtewustzijn en aandacht voor houding zijn vaste pijlers. Natuurlijke lichaamsexpressie, parameters van de beweging en de combinatie van de verbale en non-verbale expressie zijn permanente aandachtspunten.

In alle klassen wordt op een degelijke wijze geëvalueerd. De wijze waarop dit gebeurt, is, afhankelijk van de klas, al dan niet interactief. Opvallend is evenwel dat het spreektechnische luik bij het toneelspeken weinig of niet aan bod komt tijdens evaluatiemomenten. Hieraan kan meer aandacht geschonken worden.

#### Uitrusting

*Leermiddelen en ICT*

*Logistiek*

In alle klassen is voldoende spel- en speelruimte aanwezig. Afhankelijk van de locatie kan er al dan niet gebruik gemaakt worden van theaterbelichting. Decorblokken zijn niet overal aanwezig. De coulissen kunnen niet steeds gebruikt worden wegens de rommel die er achter gestapeld staat.

|                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Infrastructuur</b>                                                                                   | <p>De infrastructuur in Essen is netjes onderhouden en wordt enkel door de leerlingen van de academie gebruikt. Akoestisch is deze ruimte helemaal in orde.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|                                                                                                         | <p>In zaal Zonnedaauw in Kalmthout hangt een lichte “feestzaalgeur”, afhankelijk van de andere activiteiten die er plaats vonden. Het onderhoud, zeker van de scène, kan beter.</p> <p>De akoestiek laat te wensen over. Zeker wanneer de slagwerkklassen les hebben, is de geluidsoverlast belemmerend voor een goed lesverloop.</p>                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Evaluatiepraktijk</b><br><i>Evenwichtig en representatief</i><br><i>Valide</i><br><i>Betrouwbaar</i> | <p>De examenprogramma’s beantwoorden aan de evaluatievereisten uit de leerplannen. Vaak wordt een avondvullend programma gepresenteerd. Er dient echter blijvende aandacht te worden geschonken aan degelijk literair repertoire.</p> <p>De samenstelling van de externe jury bij de eindexamens beantwoordt niet steeds aan de regelgeving.</p> <p>Het merendeel van de leerlingen behaalt een grote onderscheiding in de hogere graad. Hiervoor werden normeringen per graad vastgelegd.</p> <p>Evaluatiecriteria, overeenkomstig de leerplandoelstellingen, worden niet gebruikt.</p> |
| <b>Rapporteringspraktijk</b>                                                                            | <p>Net zoals voor de meeste andere woordvakken worden op de evaluatiefiches toneel de artistieke en technische vaardigheden, de inzet en de vorderingen beoordeeld. Het aantal lessen en het aantal aanwezigheden worden vermeld. Er is ruimte voor een uitgeschreven evaluatie. Deze werpt een blik op de voorbije lessen en licht een tip van de sluier op voor de komende tijd. De informatie is goed geformuleerd, maar van echte feedback is geen sprake. Hieraan kan meer aandacht en zorg besteed worden.</p>                                                                     |
| <b>Leerbegeleiding</b><br><i>Zorgzaam en uitdagend</i><br><i>Leerlingvolgsysteem</i>                    | <p>In de klassen worden de leerlingen op een persoonlijke en zorgzame wijze begeleid en ondersteund, elk volgens zijn/haar eigen noden en behoeften. Een academie-overkoepelend leerlingvolgsysteem werd nog niet uitgewerkt.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Inbreuk(en) op regelgeving</b>                                                                       | <p>De samenstelling van de jury is niet steeds conform de regelgeving (BVR houdende de organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen Muziek, Woord, Dans: artikel 33).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

### 3.1.1.11 Woordkunst: voordracht

#### Voldoet

De leerplandoelstellingen worden bereikt. In de klassen is er vertel- en spelplezier aanwezig. Er is voldoende aandacht voor houding en ruimtebewustzijn. De evaluatie is betrouwbaar en valide.

|                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Outputgegevens</b><br><i>Leerprestaties</i><br><i>Outcomes</i><br><i>Vervolgonderwijs</i><br><i>Tevredenheid</i>                                                                                                             | <p>Net zoals in de andere afdelingen van de studierichting Woord vertoont de conjunctuur van de leerlingenaantallen een golvende beweging. In de afdeling volwassenen van de middelbare graad zijn er sinds twee jaar opnieuw leerlingen ingeschreven. De vorige inschrijving dateerde van het schooljaar 2006-2007.</p> <p>In de hogere graad voordracht hebben er zich jarenlang geen leerlingen ingeschreven. De laatste 4 leerlingen waren er in het schooljaar 2008-2009. Dit jaar zijn er, wegens een actieve rekruteringscampagne bij oud-leerlingen toneel, opnieuw 11 leerlingen ingeschreven in de optie voordracht van de hogere graad.</p> <p>Er is geen doorstroom naar het hoger kunstonderwijs.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Onderwijsaanbod</b><br><i>Volledigheid</i><br><i>Evenwicht</i><br><i>Referentiekader</i><br><i>Planning</i><br><i>Verticale en horizontale<br/>samenhang</i><br><i>Klasmanagement</i><br><i>Actief en constructief leren</i> | <p>In de lessen voordracht worden de leerplandoelstellingen in voldoende mate bereikt. In alle klassen is er vertel- en spelplezier aanwezig. Aan het begin van alle lessen wordt tijd vrijgemaakt voor de opwarming van het stemapparaat inclusief articulatie. De rest van de lestijd wordt dit technische luik volledig losgelaten. Tijdens de doorlichting werd gewerkt aan een toonmoment in het kader van gedichtendag. In de meeste klassen waren de teksten niet representatief omwille van dit toonmoment. Uit nazicht van de leerlingenmappen blijkt dat er gewerkt wordt met goed literair repertoire, al kan de diversiteit aan auteurs vergroot worden, zowel wat proza als wat poëzie betreft. Tekstanalyse en uitbreiding van het taalvermogen gaan in de meeste klassen samen. In andere klassen is tekstanalyse nog niet de basis om tot begrip, inleving, beleving en authenticiteit te komen. Houding en lichaamsexpressie krijgen voldoende aandacht. De evaluatie gebeurt op een interactieve wijze, maar is weinig systematisch (aandacht voor alle parameters).</p> |
| <b>Uitrusting</b><br><i>Leermiddelen en ICT</i><br><i>Logistiek</i>                                                                                                                                                             | <p>In alle klassen is er voldoende accommodatie om de leerplandoelstellingen te kunnen bereiken. In Essen zijn een aantal dichtbundels waaruit materiaal kan geput worden. Het updaten en aanvullen ervan zou een stimulans voor de diversiteit aan materiaal kunnen zijn.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Evaluatiepraktijk</b><br><i>Evenwichtig en representatief</i><br><i>Valide</i><br><i>Betrouwbaar</i>                                                                                                                         | <p>De examenprogramma's van de vijf laatste jaren tonen aan dat de exameninhouden beantwoorden aan de evaluatievereisten uit het leerplan. Wel valt het op dat er weinig diversiteit aan materiaal in de programma's verwerkt wordt. Interne afspraken hier over zouden een oplossing kunnen bieden.</p> <p>De resultaten van de proeven liggen verspreid over de graden onderscheiding en grote onderscheiding.</p> <p>Vanuit de academie werden normeringen voor de verschillende graden uitgetekend.</p> <p>Uit nazicht van de processen-verbaal/puntenlijsten kan afgeleid worden dat de samenstelling van de examenjury conform de vereisten in de regelgeving is.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

Elke jaar wordt een deel van het examen in het kader van de week van de amateurkunsten afgelegd (maand april). Het is niet duidelijk of er nog een tweede examenprogramma aan het einde van het jaar plaats vindt.

**Rapporteringspraktijk** De evaluatiefiches bevatten een viertal items die beoordeeld worden door de leerkracht. Deze zijn zeer algemeen: artistieke en technische vaardigheden, inzet en vorderingen. Daarnaast worden de aanwezigheden en het aantal lessen vermeld. De meer specifieke en vakgerichte evaluatie kan vermeld worden onder het luik “opmerkingen”. De invulling van dit luik is klas- en leerkrachtafhankelijk. Echte criteria om een gestructureerde en aan de leerdoelstellingen gelinkte evaluatie neer te schrijven, zijn er niet.

**Leerbegeleiding**  
*Zorgzaam en uitdagend  
 Leerlingvolgsysteem* In de klassen wordt op een zorgzame wijze met de leerlingen omgegaan. Er wordt aandacht geschonken aan de persoonlijke noden en behoeften. De trajecten die de leerlingen afleggen worden nog niet in kaart gebracht en opgevolgd via een leerlingvolgsysteem.

**Deskundigheidsbevordering**  
*Verspreiding van expertise  
 Nascholingen* Navraag bij de leerkrachten toont aan dat er weinig nascholing rond het vak voordracht gevolgd wordt. Dit is ook te merken aan de inhoud van de examenprogramma's die weinig divers zijn. Interne inhoudelijke afspraken en afbakeningen van het vak voordracht tegenover de andere opties, kunnen een oplossing bieden.

### 3.1.2 Voldoet de academie aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De academie gaat op systematische wijze haar situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles, risicoanalyses en inspraak van het personeel uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van het personeel en de leerlingen.

Opgemerkte tekorten neemt ze op in de plannen die de beheersing ervan regelen. Opmerkingen in het brandpreventieverslag zijn opgenomen in het jaaractieplan van de gemeente.

Sommige tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt, andere verbeteringen zijn gepland. Voor belangrijke tekorten in de filiaalgemeente worden inmiddels oplossingen gezocht. Het onderhoud van de academiegebouwen in de hoofdschool illustreert de gestructureerde aanpak, de beheersbaarheid, de controle en de oplossingsgerichte efficiëntie van het BVH-beleid.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting de meeste lesplaatsen van de academie. De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt. Tijdens het bezoek ter plaatse valt op dat niet alle beschikbaar gestelde leslocaties even geschikt zijn voor de organisatie van bepaalde vakken binnen het kunstonderwijs. Zo zijn in de vestiging Kalmthout de lokalen voor algemene muzikale vorming en samenzang, slagwerk en ensemble jazz & lichte muziek niet geschikt voor officieel kunstonderwijs omdat ze het bereiken van de leerplandoelstellingen hypothekeren. De lokalen in de oude pastorie in Kalmthout zijn niet toegankelijk voor personen met beperkte mobiliteit en er zijn geen aangepaste toiletten.

De academie krijgt na deliberatie evenwel toch een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de instelling tekorten opspoorde en wegwerkte, de realisatie van kleinere (tussentijdse) oplossingen en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de instelling om, samen met de bevoegde inrichtende machten, de resterende tekorten op korte termijn weg te werken.

## 4 BEWAAKT DE ACADEMIE DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

### 4.1 Leerbegeleiding

- Doelgerichtheid** Voor leerlingen met leerstoornissen is er o.a. het project ‘Mozaïek’. Mozaïek is een bijzonder project voor kinderen met een attest van doorverwijzing naar BuBaO. De academie maakt gebruik van de bijzondere maatregelen zoals mogelijk gemaakt door de Vlaamse regering om dit project te organiseren. Er werd een bijzonder jaarplan ontwikkeld, op maat van de leerlingen, en er is slechts 1 uur les per week. Daarnaast is er het project MiniMuz voor leerlingen vanaf het eerste leerjaar (initiatie). Voor getalenteerde leerlingen wordt ad hoc een intensiever programma overwogen en samengesteld. Daarnaast zijn er specifieke taakklassen voor het bijsturen van individuele problemen, ook bij normaal getalenteerde leerlingen. Het inschakelen van een taakleerkracht voor het remediëren van bepaalde tekorten in de lagere graad amv en de aandacht voor zorgzaamheid bij intakegesprekken dragen eveneens bij tot een sterke doelgerichtheid.
- Ondersteuning** Er zijn regelmatig contactmogelijkheden met de ouders omtrent positieve en andere ervaringen. De teamteaching werkt zeer ondersteunend voor leraars en leerlingen. Het beleidsvoerend vermogen van de directie is eveneens gericht op een goede, brede ondersteuning voor de leerbegeleiding.
- Doeltreffendheid** De teamteaching bij Mozaïek werkt zeer constructief, verrijkend, proactief en doeltreffend.
- Het aantal leerlingen van de SR muziek dat na de academie verder studeert in het kunstsecundair onderwijs en in het hoger kunstonderwijs bevestigt de doeltreffendheid van de geboden mogelijkheden tot persoonlijke ontwikkeling en artistieke verdieping.
- Intern overleg tussen leraars en directie, formeel en informeel, draagt bij tot permanente opvolging en bijsturing van de bijzondere initiatieven. Dit geldt zowel voor de bijzonder getalenteerde leerlingen, voor de normaal begaafde leerlingen als voor de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.
- Voor wat betreft het leerlingvolgsysteem staat de academie nog aan het begin van een ontwikkelingstraject. Er is alvast heel veel potentiële informatie beschikbaar (vanuit eigen dataverzameling, analyses, ...). De doeltreffendheid is nog erg relatief en leraargebonden.

**Ontwikkeling** Overwegingen omtrent integrale implementatie van het Mozaïek-project worden overwogen. Projectmatig werkt dit alvast wel. Vanuit Mozaïek worden na het eerste jaar algemene muziekleer individuele leerlijnen (via instrumentopleidingen) ontwikkeld.

De ontwikkeling van een stevig, overtuigend leerlingvolgsysteem hangt in belangrijke mate af van de evolutie, de kracht en de betekenis van inhoudelijk vakoverleg. Een adequaat leerlingvolgsysteem ontwikkelen vergt immers uitgebreid én gedifferentieerd voorbereidend inhoudelijk denkwerk vertrekkende vanuit de artistiek pedagogische visie, via het schoolwerkplan, het uitwerken van geïndividualiseerde jaarplannen een link leggend met een weloverwogen evaluatiepraktijk die gebaseerd is op evaluatiecriteria die op hun beurt aansluiten bij de leerdoelen zoals opgenomen in de jaarplannen. Één en ander kan dan perfect afgestemd worden op de gegevens zoals vermeld op de individuele leerlingenfiche... . Een volgende stap is dan ongetwijfeld de volledige digitalisering van dat leerlingvolgsysteem zodat het een nuttig en bruikbaar instrument wordt voor een sterke leerbegeleiding voor alle leerlingen, op alle niveau's.

## 4.2 Evaluatiepraktijk

- Doelgerichtheid** De academie volgt de evaluatievereisten die gesteld worden in het Besluit van de Vlaamse Regering houdende de organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen Muziek, Woord, Dans. Ze evalueert drie maal per jaar en geeft die bevindingen schriftelijk weer via de evaluatiefiche. Een academie-eigen visie op evaluatie is nog niet uitgewerkt. Dit heeft een historische oorzaak waardoor het onderdeel evaluatie nog niet werd aangepakt.
- Algemeen wordt binnen de academie aangenomen dat de evaluatie als doel heeft het niveau te bewaken en de verwachtingen scherp te stellen. Toch moeten voor bepaalde vakken de evaluatievereisten uit het leerplan beter nageleefd worden.
- Er zijn een aantal afspraken gemaakt over de wijze van quoteren. Zo worden leerlingen op de eindexamens enkel door de (externe) juryleden beoordeeld (productevaluatie). De leerkrachten geven een quotering op het dagelijks werk (procesevaluatie). Deze laatste quotering maakt geen deel uit van het examenresultaat.
- Ondersteuning** Leerkrachten hebben inspraak bij het vastleggen van de externe juryleden. De beschikbaarheid van sommige leden zorgt af en toe voor problemen bij het samenstellen van valide en correcte examencommissies. De samenstelling van de examenjury's is voor enkele vakken (ook theoretische vakken) niet conform de regelgeving.
- Vanuit de academie werden normeringen opgesteld die een richtlijn zijn voor het behalen van de verschillende graden. De externe jury wordt daarover geïnformeerd. Verdere evaluatiecriteria zijn er niet, zodat de evaluatie 'an sich' soms los staat van de nagestreefde leerdoelen van het vak.
- Vanuit de inrichtende macht worden voldoende financiële middelen voorzien voor de vergoeding van externe juryleden.

- Doeltreffendheid** Er is (nog) geen duidelijk zicht op de doeltreffendheid van de evaluatiepraktijk. Met uitzondering van de dansinitiatie, de algemene muziekleer, algemene muziektheorie, muziektheorie en gedeeltelijk samenspel/ensemble, zijn de evaluatiefiches over de studierichtingen en vakken heen, vrij identiek. Naast een viertal items (artistieke en technische vaardigheden, inzet en vorderingen) die met een cijfer gequoteerd worden, is er voldoende ruimte voor een uitgeschreven, woordelijke evaluatie maar deze is dermate klas- en leerkrachtafhankelijk - en daardoor niet noodzakelijk gelinkt aan leerplandoelstellingen - dat er moeilijk kan gesproken worden van een gelijkgerichte visie op evaluatie binnen de academie. Het is niet duidelijk of de leerlingen vandaag een goed zicht hebben op hun persoonlijke evolutie binnen hun eigen studiecursus.
- Externe juryleden zijn vaak bereid om de leerlingen feedback te geven, maar dit is nog geen traditie binnen de academie waardoor deze kans vaak onbenut blijft.
- Ontwikkeling** Op het vlak van evaluatie staat de academie aan het begin van een ontwikkelingsproces. Alle wegen liggen nog open om een eigen visie op evaluatie uit te bouwen waarbij leerlingen een duidelijk zicht krijgen op hun sterke kanten en hun werkpunten.
- Inbreuk(en) op regelgeving** De samenstelling van de jury is niet (steeds) conform de regelgeving (BVR houdende de organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen Muziek, Woord, Dans: artikel 33).
- De evaluatie van het vak samenzang is niet conform de regelgeving (BVR houdende de organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen Muziek, Woord, Dans: artikel 33).
- De samenstelling van het examenprogramma AVV L4 is niet conform de evaluatievereisten die gesteld worden in het raamleerplan algemene verbale vorming. Art 6 bis van de schoolpactwet.

## 5 ALGEMEEN BELEID VAN DE ACADEMIE

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de academie levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** Vanuit de inrichtende macht wordt, in overleg en samenspraak met de directie, een erg strak beleid gevoerd. Dit is bepalend voor de algemene doelen van de academie. Deze staan beschreven in een duidelijke beleidsvisie. Het strakke beleid waarvan sprake, heeft voor- en nadelen. Men heeft een duidelijk zicht over al de organisatorische aspecten van de academie, maar een té rigide toepassing van opvolging, controle en uitvoering van bijvoorbeeld al de financiële bewegingen, tot in de kleinste details, bemoeilijkt vaak een vlotte efficiëntie. Ter ondersteuning van het leiderschap ‘inrichtende macht – directie – secretariaat’ is er ook het intergemeentelijk overleg. Dit bestaat uit de respectievelijke gemeentesecretarissen, de bevoegde schepenen, de directie van Muzarto en de dienst onderwijs (voor de verslaggeving). Het is aan de directie om de beleidsvisie te vertalen naar het personeel en het personeel te motiveren om samen de doelen te realiseren. Dit vraagt om een subtiele coaching in functie van het ontwikkelingsgericht denken. Op termijn zal dit bijdragen tot een meer participatief leiderschap.
- Visieontwikkeling** De directie heeft goede initiatieven genomen om te komen tot een sterke artistiek-pedagogische visie, uitgewerkt in een zeer actueel artistiek-pedagogisch project. Zowel de visie als het project zijn nog niet voldoende ingeburgerd bij de leerkrachten. Daardoor is er onvoldoende gezamenlijke doelgerichtheid ten behoeve van het behoud van zowel het niveau als de kwaliteit van de opleidingen. De schoolvisie is immers onvoldoende geïmplementeerd in (de visie over) leer- en jaarplannen. Hier ligt een belangrijke opdracht te wachten voor de verschillende coördinatoren en hun vakgroepen. Het valt te verwachten dat verdere ontwikkelingen hieromtrent ook gaan leiden tot de implementatie van een elektronische leeromgeving (digitaal leerlingvolgsysteem). De sterke visie is wel herkenbaar in de leerbegeleiding en in de activiteitenkalender.
- Besluitvorming** Het overleg met de wettelijk verplichte participatieorganen is correct georganiseerd en verloopt prima. Binnen de academie is er een team van acht coördinatoren met specifieke opdrachten. Samen met de directie overleggen en reflecteren de drie coördinatoren van respectievelijk de optie jazz en lichte muziek, de woordafdeling en de algemene muzikale vorming in de studierichting Muziek over onderwijskundige, inhoudelijke en organisatorische aspecten. Om de graad van participatie door de leerkrachten te kunnen versterken is het inhoudelijk, voorbereidend denkwerk op vakgroepniveau te weinig ontwikkeld.

**Kwaliteitszorg** Er is bijzondere zorg en aandacht voor de integrale kwaliteitszorg binnen de academie. Men neemt initiatieven die op instellingsniveau op een gestructureerde wijze de eigen kwaliteit in kaart brengen met de bedoeling deze niet alleen te kennen, maar ze ook te bewaken en te verbeteren. Zo is er een voortreffelijke verzameling en analyse van data met betrekking tot de leerlingenstroom, de evolutie in de verschillende vakken, enzovoort. Het is nu tijd voor de volgende fase van deze kwaliteitszorg, namelijk de beschikbare informatie omzetten in doelgerichte actiepunten, verbeterpunten en eventuele remediëringen. Er worden ook regelmatig bevragingen gedaan van alle participanten, vooral leerlingen. De tevredenheid van alle betrokkenen wordt op die manier vastgesteld en eventueel omgezet in beleidsmatige keuzes of bijsturingen. Deze werkwijze bevestigt eveneens de sterke betrokkenheid en de bezorgdheid omtrent het bewaken van de kwaliteit. Er is in de academie een grote bereidheid tot verandering en verbetering.

## 6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE ACADEMIE

### 6.1 Wat doet de academie goed?

#### Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het bereiken van de leerdoelstellingen voor al de vakken in de focus en in de beide doorgelichte studierichtingen (Muziek en Woord).
- Een grote betrokkenheid, artistiek-pedagogische gedrevenheid en enthousiasme bij de meerderheid van de leraars.
- De verrassende output, als voorbeeld van goede praktijk, bij het vak samenzang.
- De kindvriendelijke, leerlinggerichte aanpak in de beide studierichtingen (Muziek en Woord).

#### Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De doelgerichte visie, de doeltreffendheid en het effect inzake leerlingbegeleiding voor al de leerlingentypes.
- De aanzet tot ontwikkeling van evaluatiecriteria op basis van de leerdoelen zoals opgenomen in leer- en jaarplannen.

#### Wat betreft het algemeen beleid

- De uitgeschreven beleidsvisie.
- De duidelijke, zinvolle artistiek-pedagogische visie met een heldere transitie naar een uitgeschreven artistiek-pedagogisch project.
- De vlotte samenwerking met de dienst onderwijs, met de inrichtende macht en met het intergemeentelijk overleg.
- De verzorgde organisatie en opvolging van de wettelijk verplichte participatie-organen.
- De jaarlijkse dataverzameling met analyse van de academiegegevens.
- De verzorgde administratie.
- De informele bevraging van leerlingen en leraars in functie van hun welbevinden.

### 6.2 Wat kan de academie verbeteren?

#### Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het structureel voorzien in overleg- en vakvergaderingen in functie van voorbereidend inhoudelijk denkwerk voor de bewaking van de artistieke inhoud, het niveau en de kwaliteit binnen de vakken enerzijds en de te ontwikkelen processen en inzichten omtrent jaarplannen, evaluatiecriteria, evaluatiepraktijk, rapportering van evaluaties en leerlingvolgfiches als een onderdeel van de kwaliteitszorg.
- Het hebben van blijvende aandacht voor spreektechnische elementen, ook in de 'artistieke' vakken en het beter uitdenken van de leerlijnen in de studierichting Woord.
- Het maken van betere afspraken omtrent gelijkgerichte examenprogramma's in de beide studierichtingen.

### **Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen**

- Het intern communiceren niet alleen omtrent gedifferentieerd werken in de klas, maar ook omtrent de nuttige, doelgerichte samenstelling van leerlingen. Dit geldt ook (en vooral) voor getalenteerde leerlingen.
- Het op gang brengen van de ontwikkeling van een geïntegreerd leerlingvolgsysteem.
- Het uitbouwen van een geactualiseerde, gedragen evaluatiepraktijk met aandacht voor vakspecifieke elementen.

### **Wat betreft het algemeen beleid**

- Het aanmoedigen en inspireren van het ontwikkelingsgericht denken bij de leraars.
- Het multipliceren en uitdiepen/verfijnen van de aandachtspunten zoals vermeld in het APP (artistiek pedagogisch project) (nu zo goed als onbekend bij de leraars).
- Het zelfbeheer over een beperkt werkingsbudget ten behoeve van een efficiënt beheer.
- Het bevorderen van de artistiek-beleidsmatige input vanuit vakvergaderingen.
- Het omzetten van de gemaakte analyses in actiepunten of verbeterpunten in functie van de integrale kwaliteitszorg.

## **6.3 Wat moet de academie verbeteren?**

### **Wat betreft de regelgeving**

- De samenstelling van de jury's conform de regelgeving (BVR houdende de organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen Muziek, Woord, Dans: artikel 33).
- De evaluatie van het vak samenzang conform de regelgeving (BVR houdende de organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen Muziek, Woord, Dans: artikel 33).
- De evaluatievereisten die gesteld worden in het raamleerplan algemene verbale vorming. Art 6 bis van de schoolpactwet.

## 7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

### **GUNSTIG**

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor muziek, woordkunst.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid en hygiëne'.

| Namens het inspectieteam                                            | Voor kennisname namens het bestuur       |
|---------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|
|                                                                     |                                          |
| <b>Luc PONET</b><br>de inspecteur-verslaggever                      | <b>Sabine VERMEERSCH</b><br>de directeur |
| Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de academie |                                          |